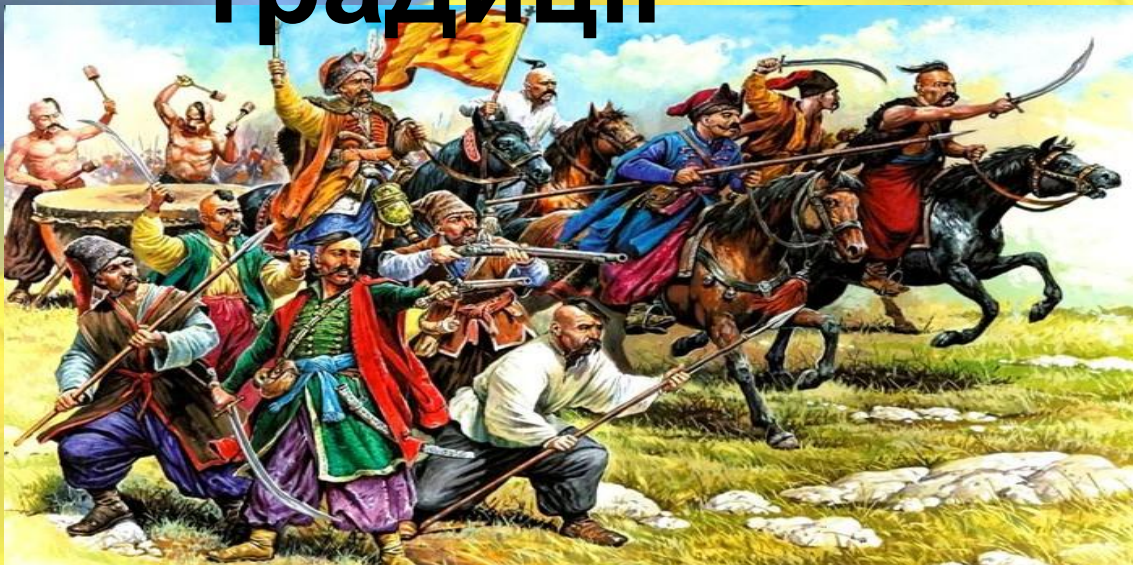

День українського козацтва 2022: коли святкують, історія та традиції

**День українського козацтва в
Україні відзначають в
день Покрови Пресвятої
Богородиці та День
захисників і захисниць України.**

Яка історія свята та які традиції існують у
цей день?

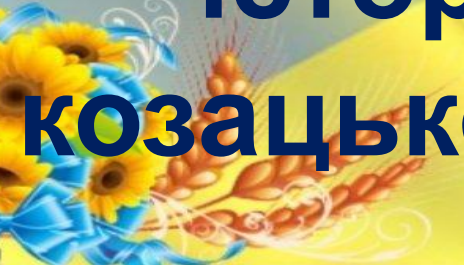
**З ДНЕМ
ЗАХИСНИКА
УКРАЇНИ!**

День українського козацтва щорічно відзначається 14 жовтня згідно з Указом Президента України від 07.08.1999 № 966/99. У 2022 році дата святкування випадає на п'ятницю.

**Період кінця *XV* — *XVIII* ст.
історики називають
козацькою добою в історії
України**

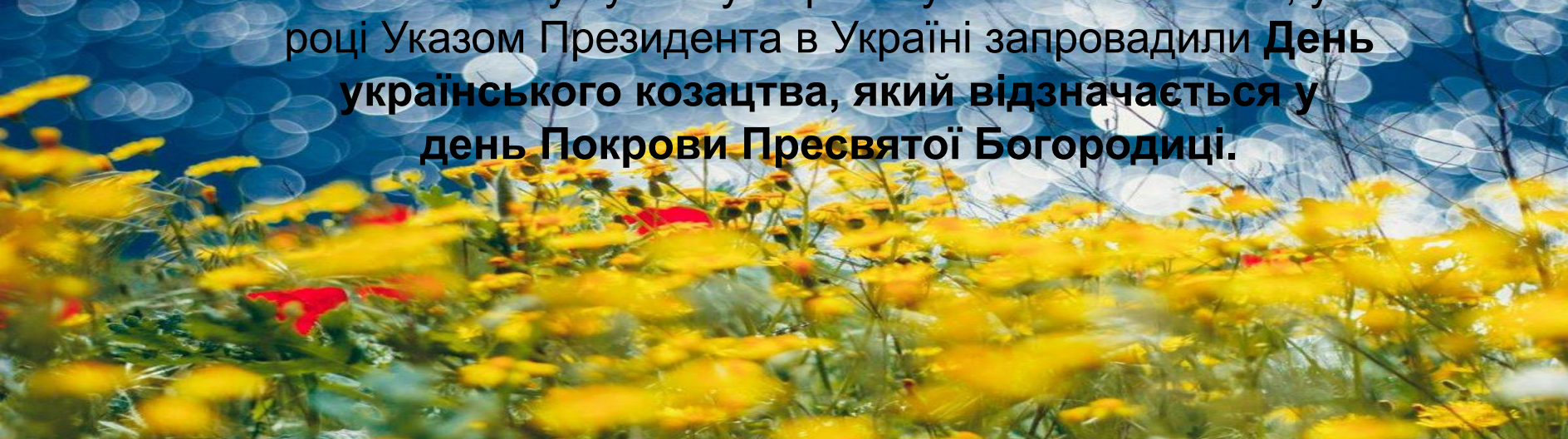

День українського козацтва: історія свята

Козацтво зіграло важливу роль в утворенні української державності та національної ідеї в суспільстві. Воно дозволило вижити українському в умовах відсутності власної держави та за часів тотального знищення всього самотнього.

Козаками ставали вільні люди, які прагнули захищати Батьківщину від ворогів. Враховуючи історичне значення та вагомий внесок у сучасну боротьбу за незалежність, у 1999 році Указом Президента в Україні запровадили **День українського козацтва, який відзначається у день Покрови Пресвятої Богородиці.**

Козаки завжди шанували Богоматір, яка вважалася їхньою покровителькою. У день святкування, 14 жовтня, вони організовували Велику раду, на якій обирали гетьмана і визначалися з подальшими військовими планами.

Саме тому дата святкування Дня українського козацтва припадає на 14 жовтня. Сьогодні ми вкотре бачимо, як феномен козацтва вплинув на українських синів, дочок та їхніх дітей, які героїчно боронять

Україну від російських загарбників.

День українського козацтва: традиції

В День українського козацтва в багатьох регіонах країни, закладах освіти та спеціальних організаціях влаштовують тематичні фестивалі, патріотичні заходи та спеціальні виставки. Однією з традицій святкування є виконання танцю гопака, який виник на Запорізькій Січі. Козаки демонстрували через танець вдалі прийоми та сцени бою, завдяки чому мали змогу підтримувати фізичну форму в перервах між походами. В Україні навіть існує Міжнародна федерація бойового гопака.

На період дії воєнного стану заборонені масові заходи, тому цього року не вдасться відзначити свято традиційно. Однак можна привітати рідних, відвідати музеї та ознайомитися з культурою

козацтва онлайн

**Уходники (вільні люди)
у XV ст., таких вільних людей
почали називати козаками або
черкесами (черкасами).**

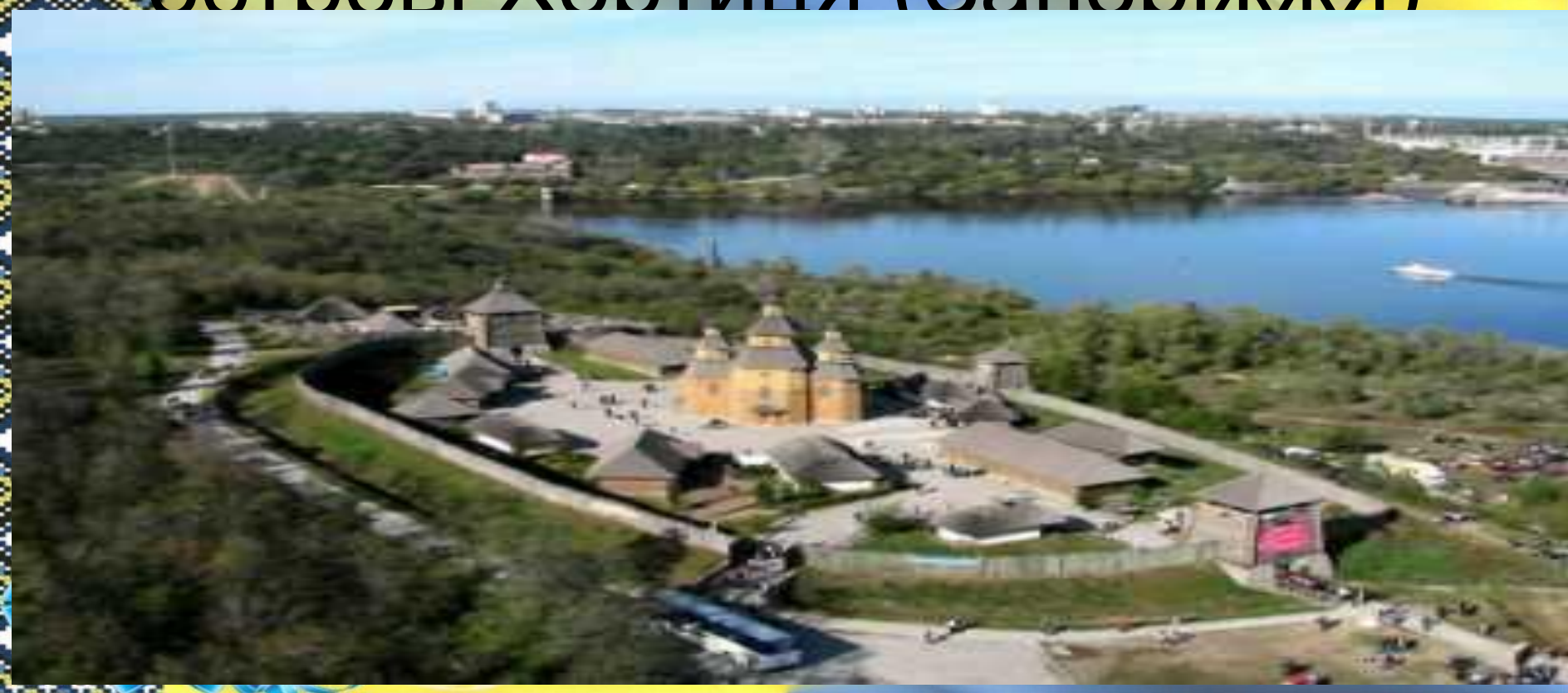
**Слово «козак» має тюркське
походження й означає «вільна
людина», «воїн-найманець»,
«шукач пригод»...**

Козакі — учасники самоврядних чоловічих військових, згодом і територіальних громад, спільнота людей такої самоназви, що з 15 століття фіксуються джерелами у степах Східної Європи, зокрема Подніпров'я, на теренах Дикого поля (Великого Лугу, Дніпровського пониззя).

Музей “Запорізька Січ” на острові Хортиця (Запоріжжя)

Хоча вважається, що основним заняттям козаків була військова справа, при більш уважному дослідженні помічаємо, що козаки та їхні нащадки встигли себе проявити практично в усіх сферах суспільного життя, яке відоме за військово-прикладною сферою (охорона й патрулювання торгових шляхів, морські рейди на чайках проти турецького флоту в Криму та Чорному морі, захист українських земель від татарських «полювань на рабів», участь у військових кампаніях сусідніх володарів та захист кордонів сусідніх держав) а також у ремісництві, полюванні, землеробстві, науці тощо. Серед козаків зустрічаємо людей доволі творчо і нестандартно мислячих (господарників, вчителів, художників, музикантів, вчених, філософів, економістів, священнослужителів).

ХІІ ст. доба
героїчних
морських
походів
козаків

Пам'ятник

П. Конашевичу-Сагайдачному в Києві

Чайка — човен запорозьких козаків. Ці невеликі кораблі мали два керма (кормове й носове), рухалися як на веслах, так і за допомогою вітрила. У чайках могли розміститися 50—70 козаків, озброєних рушницями й шаблями, та невеликі гармати.

Одним із найбільших був похід

1615 р., коли 80 чайок і 4 тисячі козаків під проводом П. Сагайдачного атакували османську столицю Стамбул.

У 1616 р. П. Сагайдачний із флотилією у 150 чайок та 7 тисячами козаків здобув і спалив Кафу (головний невільницький ринок регіону) та визволив захоплених бранців.

Гравюри: узяття козаками міста Кафа (тепер Феодосія) (1), зображення гетьмана П.Сагайдачного (2).

Козаки у славилися в битвах на суходолі:

Козаки під командуванням П. Сагайдачного під час чергової війни між Річчю Посполитою та Московською державою в **1618 р.** здійснили похід на Москву й захопили її.

Козаки також відіграли провідну роль у **Хотинській битві 1621 р.** Вони стали нездоланною силою для османської армії. Османи намагалися підкорити володіння Речі Посполитої, до складу яких входили українські землі

У **1659 р.** під час битви під **Конотопом** московські війська, намагаючись підкорити Українську козацьку державу, були розгромлені козаками під командуванням гетьмана Івана Виговського

Польська влада:

- притиснення козацтва, яке прагнуло стати окремим сословієм Речі

Посполитої

- притиснення селян

- притиснення церкви

Призводить до

Національно-визвольної війни у

1648-1654 рр. під проводом

Богдана Хмельницького

*За те, що нашу Україну,
Ви берегли у всі віки –
Низький уклін і трічі «СЛАВА»
Вам, Українські козаки!*

Богдана Хмельницького небезпідставно вважають однією з найвизначніших постатей української історії. Він став загальнонаціональним лідером, який зміг підняти народ на боротьбу за незалежність і створити Українську козацьку державу — Військо Запорозьке.

Роки війни Б. Хмельницький показав себе блискучим полководцем, сформував одну з найкращих армій у тогочасній Європі.

**Із листа коронного гетьмана Миколи Потоцького до короля
Владислава IV про ситуацію в Україні в березні 1648 р.**

**Згубне полум'я так розгорілося, що не було жодного села,
жодного міста, у якому б не лунали заклики до сваволі й де б не
чинилися замахы на життя й майно своїх панів... Козацькі
старшини бажають також самостійно володарювати в Україні,
укладати угоди з іноземцями й сторонніми господарями та
робити все, чого вони забажають. Спочатку піднялося 500
бунтівників — сама по собі це жалюгідна сила, але проти них
слід рушити цілу армію, бо ті 500 підняли бунт у змові зі всіма
козацькими полками і зі всією Україною. За короткий час
кількість повстанців збільшилася до 3 тисяч, але боронь Боже,
щоб він [Хмельницький] пішов із ними в Україну. Тоді ці 3
тисячі швидко зросли б до 100 тисяч, і нам вистачило б діла з
ними.**

Основні битви

Навесні 1648- Битва під
Жовтими Водами та
під Корсунем

Вересень 1648р. - битва
неподалік м. Пилявці

Навесні 1652р. -
перемога біля села
Батіг

Результат війни

На визволеній від польсько-шляхетського панування території утворилася Українська козацька держава — Військо Запорозьке. Столицею держави стало місто Чигирин, де розташовувалася резиденція гетьмана.

Добровільний перехід військ

Війська Запорізького в підданство

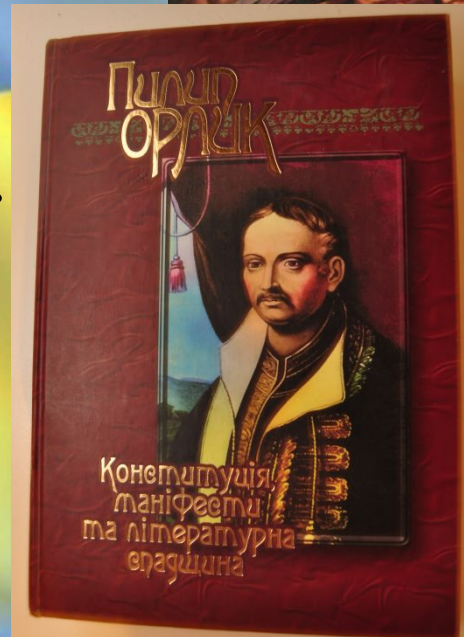
Російської імперії

З ім'ям гетьмана

Пилипа Орлика пов'язана подія світового значення. У 1710 р. він уклав документ «Пакти й конституції прав і вольностей Війська Запорозького», який став першою конституцією у світі.

У ньому закріплювалися устрій козацької держави, права та обов'язки козаків.

У 1764 р. російська імператриця Катерина II скасувала владу гетьмана

В 1775 р. знищила Запорозьку Січ.

ВІКТОРИНА

Українське козацтво

Розкинувся степ широкий

Наліво й направо

Дізнаєтесь ви сьогодні

Про козацьку славу!

Що означає слово «козак»?

Козаки – це вільні люди!
Козаки – безстрашні люди!
Козаки – борці за волю,
За народну кращу долю!

Козак – це людина чесна і смілива,
Найдорожча йому – Батьківщина!

Вільна людина

Яку назву мала козацька держава,
створена за дніпровськими
порогами (скелями)?

Січ — табір козаків,
обгороджений
укріпленнями з
рублених або січених
когод.

Знаходилась вона за
дніпровськими
порогами, звідти і
назва — Запорізька.

Запорізька Січ

Хто був головою козацького уряду?

Гетьман – голова козацької держави. Його обирали козаки на загальній раді. Козаки вигукували імена кандидатів. Обирали того, хто отримав більшість голосів. Свою згоду козаки проявляли кидати чи вгору шапки.

Гетьман здійснював керівництво усіма козацькими землями, а під час ведення війни ставав головнокомандувачем усього запорозького війська.

Гетьман

Як називаються
козацькі штани?

Шаровари – незмінний атрибут українського козака. Козаки носили їх постійно, саме вони вважалися зручним повсякденним і святковим одягом. Основними кольорами були: червоний і синій.

Шаровари

Як називається
довге пасмо волосся –
зачіска козака?

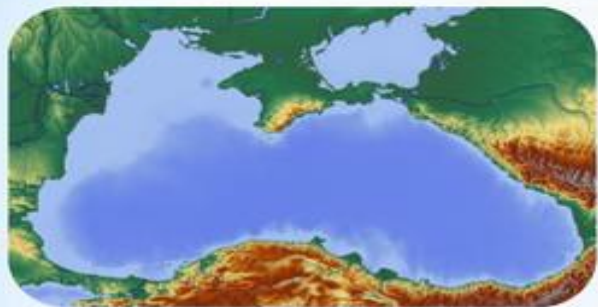
Розпізнавали козаків із-за їх довгих вусів, а на голові у них був чуб. Запорожці брили голову і залишали лише чуприну над чолом, яку називали оселедцем.

Лише досвідчені козаки, які вже встигли відзначитися у великих битвах, мали право на довгий чуб. Така зачіска була під заборотою для молодих воїнів.

Оселедець

Якими морем плавали
козаки бити турків?

Козаки почували
себе на воді так
само добре, як і
верхи, на сідлі.

Запорозькі козаки здійснювали
морські походи проти
наймогутнішого османського
флоту на Чорному морі.

Чорним

Як називали козаки
свої човни?

Чайка -
козацький човен
довжиною близько
20 метрів. В один
човен сідало від 50
до 70 козаків.

Чайки

1 вірний товариш козака,
і його транспортний засіб.

Козак на коні –
символ козацтва.

Кінь

Козаки, які проводили
більшу половину свого
життя в походах,
цінували свого коня,
любили його, вважали,
що “У коня душа людська”

Як називається козацький танок?

Гопак — бойовий танець, який танцювали тільки чоловіки. Виник в козацькій Січі. Супроводжувався грою на бандурі та відображав військовий козацький похід.

Гопак

Співці, які супроводжували
козаків у походах.

Це старі козаки, які не
могли вже втовати, але
залишались вірними
козацтву і жили на
Січі. Вони піднімали
бойовий дух молодих
воїнів, котрі завжди перед
вирішальними битвами
слухали спів кобзарів.
Окрім осілих, були й
кобзарі-мандрівники.

Кобзарі

**ДОПОМАГАЄМО
ПЕРЕДОВІЙ
УКРАЇНА ПЕРЕМОЖЕ**